

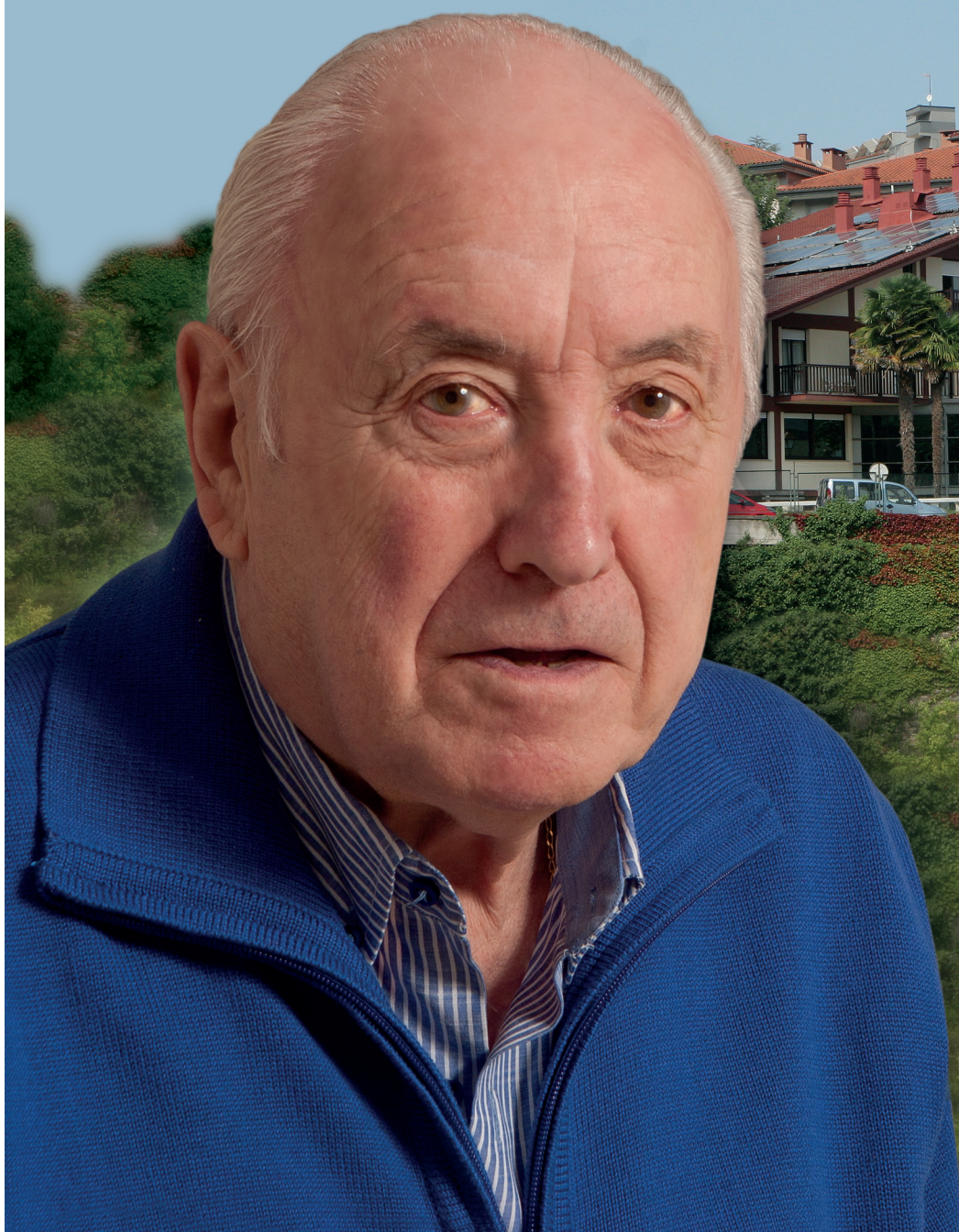
MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIXA 2017ko iraila 175. zenb.

KALAPUTXI

HARRIXA KARE
BIHURTZEN ZEUE
KARABIXAK

SCHRÖDINGERREN
EPAIA

IRAILEAN
BUELTAN DA
TXANTXANGORRI

JONTXU
ELORDI
URREIZTI

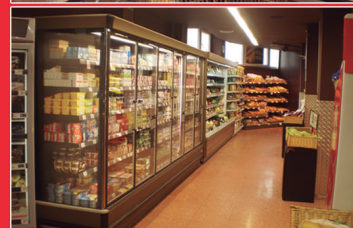
**ADINEKOAK
BETI
GOGOAN**

XX. mendeko itsasontziak
Mutrikun Antonio "Okon"

Gure bezeroengandik beti hurre

okindegia · fruitategia · harategia · urdaitegia · eta beste
asteazken eta ostegunetan erosketak etxera eramateko aukera
San Agustin 10 · Mutriku · Tel. 943 60 36 11

2017-18 ikasturtea

IKASTAROAK

- Aurrez aurrekoak
(2, 3 edo 4 egun asteen, mailaren arabera)
- Autoikaskuntza internet bidez
- Ikastaro bereziak
(enpresak, AISA, merkataria, ostalaria...)
- Perfilak
(Administrazioa, Osakidetza, Hezkuntza)
- HABEren 1., 2., 3. eta 4. mailak
- EGA

16 urtetik gorakoentzat.
Langabetu, ikasle eta gurasoak
MATRIKULA ERDIA.
Amaieran, BEKAK denentzat
(baldintzak betez gero)

matrikulaldia irailaren 28ra arte

LUARDO ETXEA, Sabanika aldapa, 4 · 943 60 30 94

ordutegia: 10:00-12:00 eta 16:30

DEBA: Ifarkalea, 12 - 943 19 22 36
ELGOIBAR: Kalebarren plaza, 2 - 943 74 27 31

Telefonoak

Osasuna

Larrialdiak.....	943 46 11 11
Anbulatorioa.....	943 60 43 00
DYA zentrala.....	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00
Botikak	
Lasuen-Elezgarai	943 19 50 26
.....	626 61 13 92
Lon Apraiz	943 60 32 50
.....	630 05 50 97
Amaia Zalduegi	669 26 22 01
Hiart Burgoa	667 33 88 90
Etxeberría (Elgoibar)	943 74 01 40
Garitaonaindia (Elgoibar)	943 74 11 77
Yudego (Elgoibar)	943 74 12 93
Barrenetxea-Etxeberria (Elgoibar) ..	943 74 12 77
Ana Mandiola (Eibar).....	943 82 05 33

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Anai Arte	943 60 34 10
Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Eguneko Zentroa (Deba).....	943 19 23 60
Turismo Bulegoa	943 60 33 78
Bake epaitegia	943 60 70 49
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz pilotalekua	943 60 41 91
Ur Partzuergoa	902 30 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak	943 70 07 99
Posta zerbitzua	943 60 30 44

Irakaskuntza

Goizeko Izarra Ikastola	943 60 36 75
San Miguel Ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 35 45
Udal Euskaltegia	943 60 37 80
Udal Musika Eskola	943 60 37 80
Haurreskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

ANSOLA taxia	638 67 23 83
ANTON taxia	666 22 19 99
XABI taxia	656 28 90 26
Lurraldebus	943 41 52 08
Pesa Autobusak	902 10 12 10
BizkaiBus	902 22 22 65
EuskoTren	902 54 32 10
Loiuko Aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Parrokia	943 60 39 87
Bikario etxea	943 60 39 88
Santa Catalina eleiza	943 60 32 00

Iritzixa

Unai Belaustegi

TURISMOA

Gai korapilatsua bost ataletan banatuta.

Bat, turista. Turista naiz. Hiru astez ibili naiz oporretan. Esperientzia zoragarria izan da. Oporretatik turismoaren inguruko zalaparta zuzenean jarraitu dut eta barnean neraman korapiloa handitzen lagundu dit: nire herrian ez dut turistik nahi, baina gustuko dut turista izatea.

Bi, turismoa. Bolinaga PNVko Turismo Kontseilariak 1989an esana: "Ez zaigu masa-turismorik komeni, (...) herri honek dituen aberastasun asko galtzeko arriskua dagoelako. Mediterraneo ikusi besterik ez dago". Masa turismoa nagusitzen ari da eta aberastasuna galtzen. Ez aberastasun ekonomikoa bakarrik, batez ere kultural eta historikoa. Galtzen ari den aberastasun hori adibidez hau da: Euskal Herrian zegoen lonjarik zaharrenetarikoa suntsitu eta ordainetan hotela eta jatetxea eraikitzea.

Gero eta ikerketa gehiagok diotenez, turismoak ez du aberastasun ekonomikorik ekartzen. Hondartzaz betetako Mallorca pobreagoa da Lleida baino (!); eta mallorcarrak pobreagoak dira Lleidako baseritarrak baino (!!). Azalpena erreza da: turismoak sortzen duen aberastasuna gaizki banatzen da. Gutxi batzuk aberasten diren bitartean, prezioak guztientzat igotzen dira eta, ondorioz, bertakoen erosteko ahalmena jaitsi egiten da. Igotzen diren prezioen artean, etxebizitzarena da adierazle nagusia. Veneziak adibidez, biztanleen %66 galdu du eta 2030erako, ez da veneziarrik biziko Venezian (!).

Hiru, etorkizuna. Gure herria turismora bideratzen ari da eta hori bultzatzen ari direnek diote turismoak lana sortzen duela. Ondo demostratuta dago, turismoak sortzen dituen lanpostuak kalitate txarrekoak direla: ordu asko lanean, soldata baxuak eta kotizazio kaxkarrak.

Lau, Mutriku. Jakin dudanez, Mutrikun eskola porrota (oso?) altua da. Gazteek ez dituzte ikasketak amaitzen eta horren ondorioak guztiok sufrituko ditugu. Turismoak kalitate txarreko lanpostuak sortzen baditu eta bertako gazteek ikasketa maila egokirik ez badute, helduak direnean turista aberatsagoak atenditzen amaitzeko aukera handiak dituzte. Oporretan egon naizen lekuan, zerbeza euro batean edaten genuen. Guretzat oso merkea zen, bertako zerbitzariarentzat, garestia.

Bost, etorkizuna. Kofradia Zaharrean "kalitate oneko" jatetxea eta hotela eraiki nahi omen dituzte. Sinistu nahi dut epe luzera begira ari direla eta sortuko diren arazoaren irtenbideak ondo lotuta dituztela. Eta sinistu nahi dut, batez ere, herritarren gehiengo batek hala nahi duelako defendatzen ari direla proiektua. Kasualitatez, hori horrela ez balitz, oraindik garaiz gaude aukera guztiak aztertu eta denon artean erabakirik onenak hartzeko. x

Lurraldebus autobusak

Mallabia - MUTRIKU - Ondarroa

astelehenetik ostiralera							
Mallabia...Ermua...Eibar...Elgoibar..Mendaro..Deba... Mutriku ..Ondarroa							
6:00	6:05	6:15	6:20	6:35	6:45	6:55	7:05
6:45	6:50	7:05	7:15	7:35	7:45	7:55	8:05
egun osoan zehar, ORDURO							
21:25	21:30	21:45	21:55	22:10	22:20	22:30	22:40
Lanegun ostiraletan bakarrik							
22:05	22:10	22:15	22:20	22:30	22:35	22:40	22:50
Ez dira Mendaroko Ospitaletik pasatzen. Ez dira Deban sartzen; geltokia, Urazamendik auzoan.							
larunbatak							
6:45	6:50	7:05	7:15	7:35	7:45	7:55	8:05
egun osoan zehar, ORDURO							
21:45	21:50	22:00	22:15	22:35	22:45	22:55	23:05
jai egunak							
7:45	7:50	8:05	8:15	8:35	8:45	8:55	9:05
egun osoan zehar, ORDURO							
19:45	19:50	20:00	20:15	20:35	20:45	20:55	21:05
GAUEZ lanegun ostiraletan							
	23:55	0:00	0:05	0:15	0:20	0:25	0:35
GAUEZ larunbatetan							
	0:40	0:45	0:50	1:00	1:05	1:10	1:15
Mutrikun: 3:10, 5:10, 6:10							

Ondarroa - MUTRIKU - Mallabia

astelehenetik ostiralera							
Ondarroa.. Mutriku ...Deba...Mendaro..Elgoibar..Eibar...Ermua...Mallabia							
7:10	7:15	7:30	7:50	8:00	8:15	8:25	8:30
egun osoan zehar, ORDURO							
21:20	21:25	21:40	22:05	22:15	22:30	22:40	22:45
22:10	22:15	22:20	22:25	22:35	22:45		
22:40	22:45	22:50	22:55	23:05	23:15		
larunbatak							
7:10	7:15	7:30	7:50	8:00	8:15	8:25	8:30
egun osoan zehar, ORDURO							
20:10	20:15	20:30	20:45	20:55	21:10	21:20	21:25
21:20	21:25	21:40	22:05	22:15	22:30	22:40	
22:10	22:15	22:20	22:25	22:35	22:45	22:55	
jai egunak							
8:10	8:15	8:30	8:45	8:55	9:10	9:20	9:25
egun osoan zehar, ORDURO							
20:10	20:15	20:30	20:45	20:55	21:10	21:20	21:25
21:20	21:25	21:40	22:05	22:15	22:30	22:40	
GAUEZ lanegun ostiraletan							
23:15	23:25	23:20	23:25	23:35	23:45	23:55	
1:05	1:10	1:15	1:20	1:30	1:40	1:45	
GAUEZ larunbatetan							
23:15	23:25	23:20	23:25	23:35	23:45	23:55	
23:45	23:55	0:00	0:05	0:15	0:20	0:25	
Mutrikutik: 1:55, 3:55, 5:55							

Ondarroa - MUTRIKU - Soraluze

astelehenetik ostiralera					
Ondarroa	Mutriku	Deba	Mendaro	Elgoibar	Soraluze
8:40	8:45	9:00	9:15	9:25	9:40
Mutrikun: 10:45, 12:45, 14:45, 17:45, 19:45, 21:45					
Mendaron: 11:15, 13:15, 15:15, 18:15, 20:15, 22:15					
larunbatak eta jai egunak					
9:40	9:45	10:00	10:15	10:25	10:40
larunbatetan bakarrik					
11:40	11:45	12:00	12:15	12:25	12:40
Mutrikun: 13:45, 17:45, 19:45, 21:45					
Mendaron: 14:15, 18:15, 20:15, 22:15					

Soraluze - MUTRIKU - Ondarroa

astelehenetik ostiralera					
Soraluze	Elgoibar	Mendaro	Deba	Mutriku	Ondarroa
7:40	7:45	8:00	8:10	8:20	8:30
Mendaron: 10:00, 12:00, 14:00, 17:00, 19:00, 21:00					
Mutrikun: 10:20, 12:20, 14:20, 17:20, 19:20, 21:20					
larunbatak eta jai egunak					
8:40	8:45	9:00	9:10	9:20	9:30
larunbatetan bakarrik					
10:40	10:45	11:00	11:10	11:20	11:30
Mendaron: 13:00, 17:00, 19:00, 21:00					
Mutrikun: 13:20, 17:20, 19:20, 21:20					

MUTRIKU - Zumaia

astelehenetik ostiralera					
Ondarroa	MUTRIKU	Deba heldu	Deba irten	Itziar	Zumaia
6:20	6:25	6:40	6:45	6:55	7:10
	11:00	11:15	11:45	11:55	12:10
Mutrikutik: 13:25, 16:25, 18:25					
larunbatak					
	9:25	9:40	9:45	9:55	10:10
Mutrikutik: 12:25, 14:25, 16:25, 18:25, 20:25					
jai egunak					
	10:25	10:40	10:45	10:55	11:10
Mutrikutik: 12:25, 15:25, 17:25, 19:25					

Zumaia - MUTRIKU

astelehenetik ostiralera					
Zumaia	Itziar	Deba heldu	Deba irten	MUTRIKU	
9:10	9:25	9:40	10:15	10:25	
Zumaia tik: 12:10, 15:10, 17:10, 20:10					
larunbatak eta jai egunak					
11:10	11:25	11:40	12:15	12:25	
Zumaia tik larunbata: 13:10, 15:10, 17:10, 19:10, 22:10					
Zumaia tik igandeak: 14:10, 16:10, 18:10					

Bizkaibus

ONDARROA - BILBO

astelehenetik larunbatera		
	lehena	azkena
A3916 Ermuatik	5:40	19:40
Mutrikutik irten: 6:25, 7:25, 15:25		
A3915 Durangotik	6:10	20:10
jai egunak		
A3916 Ermuatik	6:40	20:40
A3915 Durangotik	7:10	20:10
BILBO - ONDARROA		
astelehenetik larunbatera		
	lehena	azkena
A3916 Ermuatik	7:10	22:10
Mutrikuraino: 14:10, 18:10, 20:10		
A3915 Durangotik	7:40	21:40
jai egunak		
A3916 Ermuatik	8:10	22:10
A3915 Durangotik	8:40	21:40

www.lurraldebus.eus

902 300 340

www.euskotren.eus

902 543 210

www.bizkaia.eus/bizkaibus

902 222 265

EuskoTren trenak

Donostia - DEBA - Bilbo

	Lehena A-O	Lehena L-J	Azkena egunero
Donostia	5:50	7:50	20:50
Errekalde	5:59	7:59	20:59
Orio	6:14	8:14	21:14
Zarautz	6:20	8:20	21:20
Zumaia	6:29	8:29	21:29
DEBA	6:43	8:43	21:43
Mendaro	6:52	8:52	21:52
Elgoibar	7:01	9:01	22:01
Eibar	7:11	9:11	22:11
Bilbo	8:20	10:20	23:20

Bilbo - DEBA - Donostia

	Lehena A-O	Lehena L-J	Azkena egunero
Bilbo		7:00	20:00
Eibar	6:14	7:14	21:14
Elgoibar	6:24	7:24	21:24
Mendaro	6:33	7:33	21:33
DEBA	6:44	7:44	21:44
Zumaia	7:00	8:00	22:00
Zarautz	7:08	8:08	22:08
Orio	7:15	8:15	22:15
Errekalde	7:29	9:29	22:29
Donostia	7:38	9:38	22:38

SASI GUZTIEN GAINETIK ETA LAINO GUZTIEN AZPITIK, GORA SANMIKOLLAKO JAIXAK!

Eurixa ez zan oztopo izan jai politx batzuk antolatu eta ospatzeko, eta jasotako erantzuna, beste urte batez, ezin hobia izan da!

Asteburua ekintza ezberdinez betetzia lortu gendun, eguraldixai aurre eñez, eta adin guztiko jendiakin pentsatuta. Bestiak beste, puzgarrixak gaztinentzat, auzo bazkaixa, bertso saiua, Etsaiakeroak, Ezten Giro... egun ederra izan zan zapatua. Ta nola ez, santuan izenian ere ez zian falta izan, domekan, mezia, eta ostian, omenaldixa.

Urtero lez, lortu deu auzuan, elkarlanian,

jaixak aurrea ateatzia. Zein dalako onena? Sanmikolla! Hala ere, laguntza gabe ezingo genun hau dana lortu, beraz, beste behin, eskerrak eman biharrian goz, bihotz-bihotzez, jaixa ospatzia posible ein deuen dan-danei: ekonomikoki lagundu diguten komertziaui, auzoa gerturau zian herritxar danai, zozketan parte hartu zeuenai, ta beste askoi. Zuei danoi: ESKERRIK ASKO!

Datorren urtian gehixo eta, zaila izan arren, hobeto!

S.J.B. – Sanmikollako Jai Batzordea

Zure irribarra prest izan duzu
zure poza ta algara
ingurukoak animatzeko
beti aurrena izan zara;

zure izana gogoratzean
sortuko zaigu zirrara
zure oroitzia ondo zaintzeko
kapaz izango al gara!

Begoña Arrasate Arrizabalaga

Kalaputxik irakurleen gutunak plazaratzen ditu. Datozen ordenean eta espazioak eskaintzen duen aukeraren barruan, moztu edo hurrengo hilerako laga dezakegu. Gutunak izen abizenekin bidaliko dira:

Kalaputxi, Barrenkalea 12 behe, 20830 Mutriku edo internet bidez, kalaputxi2001@gmail.com

Kalaputxik ez du bere gain hartzen aldizkarian hirugarrenek adierazitako esan-iritzien erantzukizunik.

Argitaratzailea **Karenka komunikazio elkarte**
Barrenkale 12, behe - 20830 Mutriku Tel. 635 748 393
e-posta kalaputxi2001@gmail.com
Bloga www.kalaputxi.blogspot.com
Laguntzaileak **Mutrikuko Udala** eta **Gipuzkoako Foru Aldundia**
Kolaboratzaileak **Iñigo Andonegi, Josu Larrañaga, Sexuenea, Bai Txo!, EMA, Txantxangorri, Mutriku Zero Zabor.**
Tirada **2.200** ale Lege Gordailua **SS-787/01** ISSN **1579-4792**
Inprimategia **EUSKALINPRI** Banaketa **Kalaputxi**

Kalaputxi Herri-Aldizkarixak
Erakunde hauen diru laguntza jasotzen du:

Mutrikuko Udala Gipuzkoako Foru Aldundia

Merkataritza eta ostalaritza hobetzeko bidean

Saltokiak errentagarri egiteko saioak

Mutrikuko hirugarren sektorea indartzeko helburuarekin, Udaleko Garapen sailak formakuntza-saio espezifikoak antolatuko du, batez ere merkataritza eta ostalaritzari zuzendua. Lehenago, 2016an egin zen honelakoa eta parte hartzaileek balorazio ona egin zuten.

Saltokiak lehiakorragoak izan daitezzen merkatarien eta ostalarien profesionalizazio maila handitzearen, hainbat alor jorratuko dira, hala nola, gestio ekonomikoa, politika komertziala, promozio egutegia, erosketa kudeaketa, zerbitzuaren kalitatea... Horrez gain, saioetan parte hartzen duten negozioei uneko diagnosia egingo zaie ekintza plan bat garatzeko. Ekintzak martxan jartzen joateko eta prozesu guztiaren jarraipena egiteko on-line tutoretza zerbitzua izango dute.

Finantzaketari dagokionez, formakuntzaren kostua merkataritza bakoitzeko 450 eurokoa izango da, eta hauetatik 100 euro ikastaroa jasoko duten establezimenduak ordaindu beharko ditu. Gainontzekoa, Mutrikuko Udalak ordainduko du.

Aholkularitza profesionala

Formakuntza Emilio Ábalos aholkularitza valentziarrak eramango du. Merkataritzan 20 urteko esperientzia metatuta, merkataritzan bere helburua honakoa dela dio: "edozein merkataritza benetako enpresari bilakatzea eta, berarekin batera, bere negozioa nola hazten den ikustea".

Badakit prezioak kalkulatzeko? Badakit erosketa eta salmenta aurreikuspen bat egiteko? Zer erosi eta zein

preziotan? Badaukat bezeroari arreta egiteko manualik? Esplotazio kontua ezagutzen dut? Komunikazio bide berriak erabiltzen ditut? Dendaren irudia zaintzen dut? Hauei eta beste hainbat galderari erantzun beharko diete parte hartzaileek benetan aurrera egin eta beren jarduera hobetzen joateko.

Herrian erostearen garrantzia

Herrian erosteak herriari ekartzen dion onura handia da, herriko ekonomia indartzen duelako eta herria bizirik mantentzen duelako. Hau dela eta, udalak, hemen azaldutakoa moduko ikastaroak antolatzearekin batera, herriar guztiak bertako dendetan erostera gonbidatu nahi ditu. Herriko establezimenduak hobetzeak ez duelako ezertarako balio izango herriarrak bertan erosteak duen garrantziaz jabetzen ez badira.

Formakuntza saioen inguruan informazioa zabaldu nahi duenak jo dezala Turismo Bulegora, han zalanztza guztiak argituko dizkiote eta.

Uzuri ELGOIBAR - DEBA
RPS 183/12 optika audio

DEBA, Ostolaza 7 - Tel. 943 19 21 92
ELGOIBAR, San Frantzisko 21 - Tel. 943740359

aparra
www.aparramoda.com
www.aparramoda.com

Erdiko Kale 29 20830 Mutriku Tlf. 943 604 594 645 033 561

Camping Galdona

JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria

Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

pinpirin
estetika zentroa

reflexologia·masajeak·presoterapia
pedikura·manikura·depilazioak
aurpegiko eta gorputzeko tratamenduak
eta gehiago

943 02 91 34 - 650 341 768
Barrenkale 9, behea - Mutriku

Alzheimerrari aurre egiten

“El futuro es la memoria” izan da estatu mailan Alzheimerraren aurka lanean diharduen taldeak uda hasieran egindako kanpaina erraldoiaren leloa, eta horixe izango da, baita ere, irailaren 27an Zabielen kultur etxean egingo den hitzaldiaren izenburua.

Proiektu berritzaile honen bitartez Alzheimer gaisotasunaren eta beste dementzia batzuen inguruan eraldaketa soziala bilatu nahi da, gizarte eredu berri baterantz, Alzheimerraren eta beste

dementzien ondorioak sufritzen dituzten pertso-
nekin lagunkoiagoak izatearren. Denon arazoa
delako, denon ardura delako.

Udaren atarian Alzheimerra eta beste dementziak
dituzten gaisoen zaintzaileei doako formakuntza
eskaintzeko lehenengo moduloa finantzatzeko diru
lortzearren Cadiz-Bilbo 1500 kilometroko ibilaldia
egin zen.

Gogoratu, **IRAILAREN 27an ZABIElen 7etan.**

Donostia-Eibar etapan Deba-Eibar erreleboan parte hartu zuten mutrikuarrak: Lander Arruabarrena, Andoni Itza, Kosme Arrieta, Roberto Peña, Jon Ituarte, Iñigo Agirre, Aitor Ibaibarriaga, Joxan Urreisti, Xabier, Joseba Aulestia eta Lurdes Urreisti. Argazkian, El futuro es la memoria taldeko beste kide batzuekin.

Eibar-Bilbo etapan Ermua-Zornotza erreleboan Jokin Larrañaga mutrikuarrak hartu zuen parte, suhiltzaileen parkeko ordezkaritza batekin batera.

London Language Corner

Danial Kane

ikas ezazu ingelesa
jatorriz Londonekoa den
irakasle batekin

2017-2018rako
matrikula epea zabalik

talde txikiak,
gehienez, 6 lagunekoak

Beheko plaza, 9 behea · MUTRIKU · londonlanguagecorner@gmail.com · 653 48 50 49

BERTSOAK ZABIELEN

Galbaixotako bertso-saioa dotore joan zen urte berri batez, eta maila jasoko bertsorik entzuteko aukera izan bazen ere, umorea izan zen saioaren ezaugarri nagusia, Angel Mari Peñagarikano eta haren robota aurrea zirela. Beñat Gaztelumendik, Iñaki Apalategik eta Unai Iturriagak osatutako laukoteak bertaratutako txaloak sarri jaso zituen, baina gaueko une hunkigarria Unai Iturriagak Jon Azpillagari kantatutako bertsoekin ailegatu zen, eta, besteak beste, Jonek emandako ikasgaia gogoratu zien Unai Zabel plazan bildutako ikusle andanari: Hasitakoa bukatu egin behar da.

ELIKAGAIEN BANKUAK ETENIK EZ

Udan ohizkoa den atsedeneren eta erlaxazioaren ostean, elikagaien bankuko ordezkariak gogorarazten dute beren lanarekin jarraitzen dutela eta beraien beharra duten herritar guztientzako lanean jarraituko dutela, udal gizarte zerbitzuarekin batera. Hortaz, etxeko diru-sarrera murrizak dituzten herritarrek udal gizarte-zerbitzura jo dezakete, eta handik elikagaien bankuan banatzen diren elikagai eta jantziak eskuratzeko aukera izango dute. Etxean gelditu gabe, eman urratsa.

ARRAUN TALDEA KONTXARAINO

Haundia izan da aurtengoan Mutriku Arraun Taldeak egindakoa. Trainerua lortu, beteranor eta gaztez tripulazioa elkartu, finantzaketa bideak jorratu... eta hori gutxi balitz, bandera bat lortu! Eta ondo merezitako saria izan zena: Kontxako estropadetan parte hartu,

sailkapenerako jardunaldian. Bejondeiela arraunlari guztiei, eta lehorrean itsasokoak posible izateko lanean jardun dutenei ere bai, ezkutuko lanik gabe bistakorik ezin izaten baita egin. Animo guztia beraientzat, eta datorren urtean jarrai dezatela aurtengoaren uberatik.

943 60 36 21
nereasolo@hotmail.com

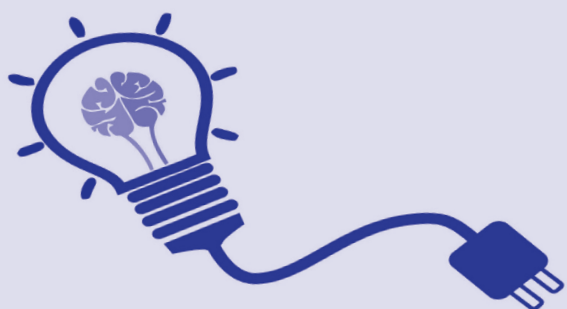
Emakume zein
gizonezkoentzako
**ileapaindegi
berria**
Beheko plazan.

**Animatu eta etorri
ezagutzera!**

LEA-ARTIBAI
Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

MEMORIA ETA PSIKOESTIMULAZIOA LANTZEN

Urteak dira Anaiarte Biltokiak eta Udal Ongizate zerbitzuak elkarlanean adinduentzako programa bereziak lantzen dihardutela. Izan ere, jubilatutakoan nahiko orokorra izaten da jardueraren beherakada, eta lehenago egunean zehar burutzen ziren jarduerak, bai fisikoak bai mentalak, moteldu egiten dira. Ondorioz, gorputza eta burua moteldu egiten dira, pertsonari ondorio txarrak eraginda askotan.

Memoria lantzeko tailerrak, Gimnasia eta Erlajazioa ikastaroak eskaintzen dira urtero, eta hiru horietan diharduten mutrikuarrak asko dira, gero eta gehiago.

Anaiartek eta Ongizate zerbitzuak hitzaldia egingo dute urriaren 3an, eskaintzen duten hiru ikastaroen aurkezpena egiteko eta jendeak izan ditzakeen zalantzak argitzeko. Interesatuta dauden guztiak gonbidatuta daude: urriaren 3an, arratsaldeko 5etan, Anaiarte Biltokian.

TRASTE ZAHARRAK

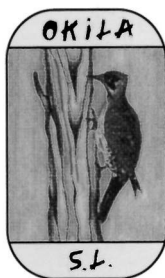
Edozein egunetan ikusi ahal izaten dira traste zaharrak zakarrontzien ondoan lagata, botata skotan. Hori ez dago ondo. Izan ere, halako traste zaharrak (berez garbigunera eraman behar direnak, tamainagatik edota izaeragatik edukiontzietan sartu ezin direlako). Gauzak ondo egiteko, lehendabizi Mankomunitatera deitu behar da 943700799 telefonora, trasteak atera nahi direla esan eta tokia zein eguna adosteko. Mutrikun ostegunetan ateratzen dira horrelako trasteak, arratsaldeko 8:30etatik 9:30etara, baina zein kaletan utziko diren adierazi behar da aurrez. Horrela jokotuta, herria garbiago mantenduko dugu eta hondakinak behar den moduan jaso eta bideratuko dira.

RUGBY ESKOLA ABIAN DA

Ikasturte berria hastearekin batera, herriko kultur eta kirol taldeak dinamika berrian hasiak dira. Rugby Eskola ere bai. Hori dela eta, dei egiten diete rugbyzale guztiei eta kirol hau oraindik horrenbeste ezagutzen ez duten

guztiei hurbiltzeko kirol honetaz goza dezaten. Eskolan parte ahal izango dute Lehen hezkuntzako 3. mailatik DBHko 2. mailarainoko gazteek. Informazio gehiago nahi duenak, idatz beza hona: mutrikurugby@gmail.com.

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxa: 943 60 31 03

txirritxa
.com

**SAR ZAITEZ GURE WEB ORRIAN ETA
AURKI EZAZU PROMOZIO BEREZIAK!**

Tel. 946 832 600

Gardotza Industildea, 3 > 48710 Berriatua > Bizkaia

BISITARI UGARI UDAN

Mutrikuar guztiok ikusi dugu udan asko eta asko izan direla gure herria bisitatzera etorritako bisitariak. Azken urteetako joera hori egonkortzen ari dela dirudi, eta gure herria gero eta kanpotar gehiagok bisitatzen dute. Gurean historia luzea duten kanpinak beteta egon dira, eta herriko ostatuak ere bai. Hortaz, herriko ostalariak pozik daude izandako udarekin. Aurtengoan, zerbait nabarmentzekoa bada, itsasotik etorritako bisitariak. Tamalez, datu bila EKPrak jo eta erantzun digute Gasteizera joan beharko genukeela datuak eskatzera. Datuak helduko dira heltzen direnean, baina lasai esan dezakegu asko izan direla belarontzietan Mutrikuraino heldutakoak. Portuan izandako jendetza lekuko.

SEME ALABAK

Abuztuan zihar "Juana está en mi casa" lelopian emakumiak Granadako ep festaldixetan ikusi ditzugu. Guri gertaera honek aspaldiko beste gertakizun bat gogorarazi digu: Basauriko hamar emakume eta gizonezko baten epaiketia. Millaka emakumek, 1979xan, kalietan ahobatez oihukatu gendun orduan "nik ere abortatu det".

Kasu honi buruz dakiguna da Juanak ez ditzuela umiak aitzarekin utzi nahi. Francesco, aitxa, etxeko indarkerixagaitxik zigortua izan zan 2009xan, Italian. Berriz elkarrekin bizi izan ondoren, aurtengo maiatzian umiak hartu eta Espaiñara etorri zan emakumia bere bi semiakin, 3 eta 11 urtekuak. Amaren hitzetan: ihes egin det bizi gendun infernutik urruntzeko. Legez ezin deu alde egin eta semiak aitzari kendu. Desobeditzia erabaki ondoren desagertu egin zan. Hortik etorri zan "Juana nire etxian do" esaldixa, hainbeste andrak elkartasunez aldarrikatu deguna. Azkenian epaitegixan aurkeztu, deklaratu eta behiñ-behiñeko askatasunian egon zan Juana. Gero, abuztuaren 28xan, seme bixak derrigorrez utzi bihar izan dizkio aitzari. Kalaputxin atera ordurako, kasu honek zenbat jira-bira emango ote doan! Ziur polemikua izango dala eta luze joko doala.

Aurreiritzixak aurreiritzi, pentsa daigun: Kasualidadia al da Juanak hainbesteko babesu eukitzia?

- Utziko nitxuzke seme-alabak indarkeriz jokatzin doan baten ardurapian?
- "Etxeko trapu zikiñak etxe barruan garbitxu" bihar ote dira, jakinda ez dirala konponduko?
- Zergaitxik ez zako ematen andriari gizonari bezainbesteko sinesgarritxasuna?
- Erasotzaillia telebistan harro azaltzen da bere biktima salatu doalako, European instituzionalki eta

sozialki ez al deu zeozerrek huts egitxen?

- Gai izango dira, umiak babesteko asmuarekin hartutako erabaki baten ondorioz, ama zigortzeko?
- (Legia aldatu, egokitxu, doitu... zeozer egin biharko orduan!).

ERASORIK EZ ERANTZUNIK GABE!!

emakumeakmutrikunabian@gmail.com

Gizonezkoen
ileapaindegia

IMOTZ

Erdikokale, 34 - behea MUTRIKU Tel.: 943 60 41 62

GREGORIO AZKUE

POTERO

DENDA.....943603643

OKINDEGIA.943604512

hamaika amets, hamaika urrats

CHAPEAU! katalanentzat

Berriz ere erakutsi digute katalanak ideak argi eukitzia zein garrantzitsua dan.

Prentsan irakurritxakua: "...Generalitaten menpeko erakundiak komunikazio-leziua eman deue garden-tasunian, bizkortasunian eta katalanetik abiatuta beste hizkuntzetara jauzi egiñaz...".

Ba bai, bat gatoz, hala entzun dixau hitz egitzen, katalanetik abiatuta. Azken gertakizun latzen aurrian mundu osora zuzentzerakuan, kataluniako errepublika eratzeke arduria dakan gobernua katalanez egin ditxu adierazpen nagusixak eta gero itzuli egin ditxu beste hizkuntzetara.

Kazetari batek mossoen buruaren azalpen bat eten zean lotsarik gabe, espaiñolez ez egitxia aurpegiratu eta alde egiteko. Orduan erantzuna inprobisatu zean mossoak hizkuntza biak nahastuz. "Bueno, pues molt be, pues adios". Beste datu bat konparazio baterako, Bartzelonako eraso bixamonian beste atentatu bat gertatu zan Finlandian, eta hango poliziak egindako agerraldixak finlandieraz izan ziran

danak, inork jarriko zean zalantzan finlandieraz egitxia? Finlandiera-hiztunak katalan-hiztunen erdixa dira.

Hizkuntz erasuak etengabe gertatzen zakuz, hemen eta hemendik kanpo, nahiz eta azalpen guztixak eman, itzulpenak egin... berdin da, erderaren supremazia nahi/bihar deue batzuk eroso sentitzeko, Garitano entrenatzaileari ere antzeko gauza bat gertatu zitzakon eta honek ere primeran erantzuten jakin zean. Okerragua dana da hemen bertan, euskeraren lurraldian ere, supremazia hori mantendu nahi izatia, eta gu kutsatuta eta sinistuta egotia hainbat argumentu faltsurekin, ustez berdinzale itxuria dakaen ideiak eta menpeko egoera mantendu besterik egiten ez deuen hizkuntz jarrera aldrebesekin.

Katalanak erabaki deue: Katalunian ere kalalanez ez egitxia ez da zuzena.

baitxoelkartia@gmail.com

MUSIKA ESKOLAN IZENA EMATEKO EPEA ZABALIK

Mutrikuko Musika Eskolatik jakinarazi dutenez, irailaren 29ra arte izango da aukera aurtengoan Musika Eskolan musika eta musika-tresnak ikasi nahi dutenek izena emateko.

Musika mintzairan, musika tresnetan eta abesbatzetan jarduteaz gain, azken urteetan hasitako bideari jarraiki, aukera izango da euskal musikan, informatika musikalean eta kultura musikalean jarduteko.

Hortaz, oraindik ez da beranduegi aurtengo kurtsoa horietako batean eman nahi dutenentzat. Informazio gehiago nahi duenak, Musika Eskolara jo dezala (943 60 37 80).

DIRULAGUNTZA EKINTZAILEENTZAT LOKAL HUTSAK HARTZEKO

Mutrikuko Udalak, Garapen Ekonomikoa sailetik, Hirigune Historikoan dauden lokal hutsak alokatzentz dituzten ekintzaileentzako diru-laguntza lerroa argitaratu berri du Gipuzkoako Boletín Ofizialean, 2017ko abuztuaren 22an. Dirulaguntza berri honen helburua zonalde komertzialak biziberritzea eta indartzea da, horretarako ekintzaile berriak lokal hutsak alokatzea bultzatuz. Horrela, lokal hutsen inguruan egin zen ikerketaren lan lerroari jarraipena ematen zaio. Informazio gehiago, Garapen ekonomikorako udal sailean, Turismo Bulegoan.

Ristorante
Azken Etxe

egurrezko labean egindako pizzak
italiar sukaldeko zapore guztiak

parrilladak · ospakizunak
(ezkontzak, familia-bazkariak, taldeentzako menu bereziak...)

943 60 34 39 · 636 386 016 · ristorante.azkenetxe@gmail.com · Kalbario gaina, Mutriku

asteazken
iluntzetik
igande
gauera arte

APALLU
ITURGINTZA

Telf.: 600 316 381 - 943 02 98 61
San Agustin,3 - Mutriku

apallu@apallu.es www.apallu.es

Jontxu Elordi Urreizti

adinekoak beti gogoan

Nahiz eta igeltseritza izan ogibide, urte mordoxka bat darama, era batera edo bestera, adinekoen egoerari loturik. Ziñua Elkarteko lehendakari zenean “Adinekoen Eguna” 1973an antolatzen hasi zirenetik gaur arte, non Mikel Deuna Egoitzaren Patronatuko Batzordeko biziarteko partaide den. Tartean, bi legegintzalditan udaleko zinegotzi zela, benefizientzia deitzen zitzaion adinekoen egoerari buruzko ardura zeraman komisioburu izan zen.

Gaurko zita ere, Mikel Deunaren Egoitzan egin dugu, han aurkituko baituzu goizean ia eguneroko osteragiten, beti biharkoa nola zuzendu edo nola hobetu hausnartzen. Laurogeita bat urterekin indartsu dago eta buru argia nabaritzen zaio.

Noiz hasi zinen, zure lanetik kanpo, adinekoei begira?

Ez da erraza hori finkatzea, beti izaten baituzu buruan zerbaitek eragindako zirrara-edo, baina esango nuke Ziñua Elkartea sortu eta, egunerokotik kanpoko zerbait finkatu nahian, Austin Aranberri “Ziñua” rekin solasean ginela okurritu zitzaigula “Adinekoen Eguna” prestatzea izan zitekeela gure Elkartearen urteko eginkizun bat. 1972 urtea zen eta beste bazkideei azaldu genienean, oniritzi sendoa jaso eta ondoren hasi ginen 1973ko abuztuaren 15ekoa antolatze bidean, 8.500 pezetako aurrekontuarekin.

Hain aurrekontu murriztarekin nola lortzen zenuten egunaren antolakuntza? Zein egitarau prestatzen zenuten?

Egunaren egitarauak hiru oinarri zituen: omenduei -70 urtetik gorakoei- Goiko Plazan harrera egin, euren krabelina jantzi eta txistulariak aurretik zirela meza nagusira abiatzea; ondoren, hamaiketako frontoian, bertsolari eta beste ikuskitzuen batzuekin -omen berezia izaten zuten gizon eta emakume adinekoenek-; eta eguerdi aldera, bazkaria. Lehenengo urtean bazkarirako bi elkarteren artean banatu genituen omenduak, hurrengo bi urteetan frontoi gaineko kooperatibako etxeen aterpean denak elkarrekin egoteagatik, baina lekua eguraldi txarrarekin desatsegin gertatzen zenez, “Kai” jatetxean abegi onez egin ziguten lekua Ines eta Kandidok -urte baten 240 omendu biltzera ere heldu ginen-. Jakina, horiek aurrera eramateko, boluntario piloak gerturatzen zitzaigun urtez urte, dela krabelin jartzaile,

sukaldari, aurkezle, bertsolari, kotxe gidari, zerbitzari, harri-jasotzaile, dantzari... konta ezin ahala jende.

Hamaiketakorako zein bazkarirako jaki eta edariak oparitutakoak izaten ziren, herritarrek gehienak, baina baita kanpokoek ere, sasoi hartan hain ohikoa ez zen ekitaldian parte hartu nahi izaten zutelako.

Zenbat urte egin zenituen antolakuntza honen gidaritzan?

Gehiegizkoa da gidaritza deitzea, hura talde lana baitzen. Baina egia da 30 urte pasa egin nituela Ziñua Elkarteko lehendakari lanetan, denak jarraian 1977koa izan ezik -Koldo Flores izan zen urte horretan-, eta, jakina, ardura berezia izaten du horrek.

Tarte horretan, baina, udaletxetik ere adinekoei begira egon zinen...

Bai. 1979an izan ziren udalerako lehen hauteskundeak, eta orduko “Herri-lan Batasuna”tik aurkeztu nintzen. Apirilaren 4an izan zen bozketa, eta Eleazar Arrasate alkate izendatu ondoren apirilaren 19an udal-komisioak antolatzean, han sartu ninduten gobernatze, ogasun eta orduan “benefizientzia” deiturikoan. Gutxira, birmoldaketa izan zen eta ogasunetik at gelditu nintzen.

Sor Agurtzane Otxoa zegoen lekaime-buru San Miguel-en, eta egoitzaren ganbaran kokatzen zen asilo deitzen zena -orduan 12-13 pertsona zeuden-. Egun batez, udalera etorri zitzaigun esanez leku hark ez zuela inolako egokitasunik eta zerbait egin behar zela. Aldundiarekin jarri ginen harremanetan eta Xabier Postigo hurbildu zitzaigun herrira egoeraren berri jasotzera, eta hitz laburrez esan zigun: “Hau kaiola bat da, eta urreztatu egiten baduzue ere kaiola izaten jarraituko du”. Ez al duzue beste terrenorik?”. Hura izan zen lanean hasteko ordua, eta, nola ez, berriro ere betiko arazoarekin topo egin genuen: diru falta. Egoera ondo hausnartu ondoren, gaur kiroldegia dagoen lurren jabetza eskura-tzeko dokumentazio pilo bat mugitu eta salmenta bideratzeko aukera izan genuen. Han lortutako diruarekin egoitzaren inguruko lurra erosi, eta 1981eko abuztuaren 15ean jarri zen gaurko egoitzaren lehen harria. Handik ia bi urtera 1983ko ekainaren 29an inauguratu zen Mikel Deunaren Egoitza.

Dena den, udaleko zinegotzi izateari utzi arren, Mikel Deu-

ERAIKUNTZAK
OLATZ S.L.

Igeltseritza orokorrean, Txalet, Erreforma...

Tel. 943 60 44 10 / 670 41 42 23 - 24

Olatz Auzoa, Urrestieta Baserria - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

ASTIGARRAGA ANAIK, S.L.U

ERAIKETAK

Tel.: 943 60 40 86 / 667 411 938

e-mail: astigarragamutriku@outlook.es

Txurruka Tteak., 28 behea - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

naren Egoitzan jarraitzen duzu lanean, ez da hala?

Bi legealditan izan nintzen zinegotzi, baina esaten duzuen bezala hor jarraitzen dut zaharren egoitzari lotuta.

Inauguratu eta berehala etorri ziren araudi berriei egokitu beharrak, hobekuntzak eta eskariei erantzun beharreko erronkak: gela indibidualen tamainak egokitzea inauratu eta gutxira; kontsumo elektrikoa gutxitzeko eguzki plaken instalazioa egitea, eta 9 gela berri 2003an; 2004an hasi ginen gaur ezagutzen dugun etxearen aurrealdea aprobetxatzeko planak egiten, 2007an bukaera emanez, zenbait gela txukuntzarekin batera; aurtan bukatu dugu atzealdean zegoen kalekari erabilera berria ematen, jangela handitu eta eskulanetarako gelatxo bat eraikita. Horietaz gain beti daude mantenu lanak eta arazo txikiei bide eman beharra, zein antolakuntza hobetze bidean egin beharrekoak.

Erronka garrantzitsu baten aurrean aurkitzen zarete oraingoan, ez da hala?

Bai, hala da: Eguneko Zentroa. Zabaldia dago herrian eskaera honen aldarriaren oihartzuna azken urte hauetan, eta pentsatzen dugu laster emango zaiola erantzuna. Sosen erdiak emanda daude eta agindu digute datorren urtean jasoko ditugula beste erdiak. Obren adjudikazioa ere emanda dago, beraz, datorren urteko apirilean uste dut martxan egongo dela. Kapera eta bere inguruko espazioa erabiliko dira horretarako.

Fundazio bezala funtzionatzen omen du egoitzak. Zer esan nahi du horrek? Nola dago osatuta?

Zaharren egoitzen historia jarraitu nahi izan dut zenbait

liburu esku artean erabiliz, eta sei zahar-etxe aurkitu izan ditut Mutrikuko helbide ezberdinetan kokatuak denbora ezberdinetan. Horietan irakurri izan dut behin eta berriz fundazio hitza, pertsona partikularrek eramaten zuten zeregina ardura. 1880tik Karitateko Alaben Kongregazioak gobernatu izan du lehen San Miguel eta gaur Mikel Deunaren Egoitza dena, 2013an alde egin zuten arte, baina beti herritar batzuek osatutako Batzorde baten agindupean, Patronatu bat izan da egoitzaren buru, non alkatetzan zegoen pertsonak zeraman presidente kargua. Azken aldakuntza edo egokitzapena 2011ko ekainaren 10ean izan zuen Batzordeak. Sei pertsonak osatzen dute ordutik Batzorde hori. Hiru, daukaten karguagatik izendatuak: herriko alkatea, parrokiako bikarioa eta tutoretza lanak ere egiten dituen Urkoa Fundazioko ordezkaria. Beste hirurak biziarteko izendapena jasoak dira: Miren Pazos, Jorge Yurrita eta Jontxu Elordi.

Mutrikuko egoitza kontzertatuen taldean dago, hau da, gastuen zati handiena Aldundiak bereganatzen du. Zer abantaila du publikoekin alderatuta?

Erabakiak Patronatuko batzordeak hartzen dituela. Horrek malgutasun gehiago ahalbideratzen du. Adibidez, Eguneko Zentroko obrak, baldintza batzuk beteaz, geuk erabaki dugu. Baina jakina, logikaren barnean, Aldundiaren nahia dauden egoitzak itun batez lotuta publiko bilakatzea da, eta uste dut datorren urtean hamabi bat publiko bihurtuko direla, eta Mikel Deunaren Egoitza ere, nire ustetan, bide horretatik joango da laster baino lehenago.

**KALBAIXO
JATETXEA**

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

**ARRIETA
AUTOZERBITZUA**

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

Harrixa kare bihurtzen zeuen karabixak

Juan Ignacio Iztuetak idazliak hala jaso zoen 1845. urtian *“Guipuzcoaco provinciaren condaira edo historia”* liburuan: *“Motricuco mendietan arquitzen dira arrobiak carezco arri urdin beguitangoa ugari ematen dutenac [...] Quisua [karia] ere ateratzen da mendi oetan, iñon ere dan oberena”*. Mutrikuko karia, beraz, kalitate onekotzat zauken.

XVI. gizaldixaren hasieratik behintzat, dokumentauta do karia eraikuntzan erabiltzen zala Mutrikun, gure herriko karabixetan egindako karia. Izan ere, Mutrikun hain ugaririx izanda kare-harrixa, ez zauan kanpotik ekarri biharrik.

Karia egiteko laba berezi horrei Mutrikun *karabixak* esaten zakue. *“Karabi(a)”* hitza mendebaldeko aldaeria da, eta batuaz *“karobi(a)”* esaten zako. Okalar-Ezkiaga inguruan toki-izen honek topatu ditzugu: *Carabi Verria* (1674) eta *Carobiçarreta* (1692). 1628. urteko dokumentu baten bidez, jakin degu sasoi hartan *“cara obi”* esaten zixuela mutrikuarrek karabixari. Urte hortan, Olazko Areitzaga baserriko Domingo de Aportategik 40 egur-karga erosi ziozen Mutrikuko udalari baillarako harizti baten, *“desde Armaybarren hasta dar en Albiçuribarren y cara obi del prado de Çelayeta y mojones y pertenecido de la caseria de Areycaga”*. Zelaietako karabi horren lehen aitzamena 1616. urtian topatu degu: *“la calera viexa de Çelayeta”*.

“Karabi” terminuaren oiñarrian, *kare + hobi* hitzak daukaguz; azken horren esanahixa ‘zulua’, ‘sakonunia’ da. Bide beretik sortu zan Mutrikun txondorra izentateko erabiltzen zan *“ikaztobixa”* (*ycaztobi*, 1643).

Pozgarrixa da Mutrikun oraindik ere ondo kontserbautako karabixak egotia. Zela hola ba? Ba, kontua da 1999. eta 2001. urte bitxartian, atzeritxik etorritxako gazte kuadrilla batzuek Mutrikuko hainbat karabi berritxu zitxuela auzolanian: Astigarrabixan –teillatua ere jarri zixuen–, Abeletxen (bi karabi), Irurixan, Urazemetin (Urazandi), Olaberrietan eta Mendibeltzun. Dana dala, han-hemenka beste karabizulo asko eta asko topatu leikez gure herrixan.

Aspaldiko dokumentuak irakurritxa eta gure aitzona-amonekin hitz eginda, pixka bat bada ere, ulertu degu karabi erretziaren lana. Karia gauza askotarako erabilli zeinken arren, batez ere soluan zabaltzeko erabiltzen zanez, baserritxarren lana izaten zan. Hori dala-eta, karabixak ez ziran egoten baserrixetatik urruti.

Karabixa jeneralian partikularra izaten zan, baserri jakin batek bere saillian egindakua. Dana dala, askotan bi edo hiru baserri alkartzen ziran karabixa batera erretzeko. Mijo aldian, konparaziotarako, Doistubekua, Ibarre eta Arana baserrikuak alkarrekin erretzen zeuen Aldabe-errekako karabixa. Olatzen, berriz, Etxerre-Olatz baserrikuak Iturritzakuekin batera egitzen zeuen; eta Apategizarrekuak Areitzaga-Etxeberrikuakin. Mutrikuko udala, 1776. urtian behintzat, Olaberrieta aldeko karabi baten jabe

zan: *“la calera que tiene la villa en Calzadazurieta”*. Udalak bertako karia herriko obrak egiteko erabiltzen zoen: moillak konpondu, itxurrixak berritxu, eta abar.

Gehixenetan, pendizak aprobetxauta eraikitzen ziran karabixak. Mutrikuko gehixenak kare-harritzkuak dira. Baiña ez danak, Urazemetikua esaterako, *harri-beltzez* egindakua da. Barrutik karabixak ezin zeiken izan kare-harritzkuak, bestela beruarekin harek ere kare bihurtuko ziran-eta. Barruko paretak egiteko *hargorrixa* erabiltzen zan, *“suak erretzen ez doan harrixa”* hain zuzen ere. Karabixa erretakuan kristalaren moduko distira geratzen zan barrualdetik. Ez da harritzekua azken hori kontuan hartzen badegu karabixak 900 °C-ko tenperatura hartzen doala.

Karabixetako lana

Karia egiteko bi gauza eskatzen zitxuan karabixak: kare-harrixa eta errekiña.

Kare-haitza edo kare-harrixa harrobixetatik edo norberaren sailletatik ateratzen zan (Miruaitz, Errondaitz, eta abar): harrixa, pistoleta edo barrekuarekin zulatzen zan, matrallu edo mazuarekin jota, gero polboria sartu eta... Baiña lehengo zaharrek bestela egitzen ei zeuen: behin harrixa zulatuta, kare koskorak sartzen zitxuen zulora, betetakuan ura bota bertara, eta haren ahua ondo itxi ezker harrixa lehertu egitzen zan kariak egitzen zoen presiuarekin.

Hori karabixa betetzeko harrixak lortzeko, baiña haren azpitan, sutokirako bobeda edo arkua osatuko zeuen *ar-killuak* ere prestatu biharra zauan: harri luzexkak edo zabalak bihar ziran hortarako. Arku haren azken harrixari *giltzarrixa* esaten zakon. Laba itxurako arku haura egiteko ez zoen edozeiñek balixo, hargiñek edo eskarmentu handikuek baiña ezin zeinken egin: Okerlarko Euxebio Maiz, Ibiriko Jose Manuel Ansorregi, Imixolako Joseto... Arkua egindakuan, gaiñian, burdixetan ekarritako kare-harrixak sartzen ziran, 10-20 kiloko harrixak. Karabi-zulua betetzeko orduan harrixen tartian hutsuniak lagatzen ziran, handik airia eta sugarrak pasatzeko. Karabixaren goi-aldian, txondor estilora, tontortxua egitzen zan harri-koskor txixaguekin. Tontor horren puntan harritzko kurutzetxua jartzen zan.

Karabixa erretzeko *errekiñ* asko bihar zan. Kontuan hartzen badegu karabixa erretzeko hiru bat egun (eta beste horrenbeste gaba) bihar zirala, atera kontuak zenbat egur bihar zan! Olatzen esan digue, 80-90 burdikada egur inguru bihar izaten zirala. Edozelako zakarra erabilli zeinken errekintzat: otia, sasixa, kiñarra, arantzia, pago-puntak, bestelako egurrak...

Karabixa harritz kargautakuan, esan bezela, goiko aldian harritzko kurutzia jartzen zan, baitxa erramu-adarrez egindako kurutzetxua ere. Batzuek aitxatu digue sasoi baten karabixa erre aurretik abariak bedeinkatzen zoala. Hori

egindakuan su ematen zakon. Baiña ez edozeiñek, e! Jeneralian etxeko gaztetxo batek ematen zion su. Jesusa Txurruka zanari entzunda dakitx jaunartzia egin zoan egunian berak eman ziola su Ziñuako karabixari. Sua gogor hasteko, supil egurra prestatzen zan, pago egurra gehixen bat, eta gero hari brasia bota. Handik aurrera, atakatik (30-40 cm-ko atetxua) errekiña sartu eta sartu ibiltzen ziran baserritxarrak txandaka, porkatxa eskuetan. Sutokixan hauts asko pillatzen zanian azpiko *kañutik* ateratzen zan.

Karabixaren goiko aldeko harrixak zuritzen ziranian eta ertetzen zoan keia horixkatzen hasten zanian karabigilliek bazakixen karabi erretzia amaitxuta zauala. Sua atzen, eta bi egunian-edo hoztutzen lagatzen zan, hori bai, teillatu moduko batekin tapauta, eurixa egin ezkerokaria haustu zeiken-eta, eta hori ez zan komeni, ez karabixa hustutzeko momenturako, ez karriatzeko, ez saltzeko. Hoztutakuan harri-koskorak oso-osorik ateratzia zan onena. Goitxik ateratzen ziran erretako kare-harri harek.

Aurreko baten, txondorren eta egur-ikatzaren berri eman gendunian azaldu gendun, edadekuen esanetan, egurra ikatz egitxeko “egosi” biharra daguala eta harrixa kare bihurtzeko berriz, “erre” egin bihar dala. Dana dala, dokumentaziuan bixetara agertzen da; 1631. urtian esaterako, hala irakurri geinke: *“para leña de una calera que allá [Korostola-Ibiri] se va aziendo para cozer o quemar la dicha calera”*.

Frantses karabixak

Orain arte azaldutako karabi horrez gaiñera Mutrikun bazozen beste estilo bateko karabixak: *frantses karabixak*. Ondabarron egon zan holako bat, eta gaur egun oraindik ere gelditzen da baten bat, esaterako, Abeletxe ingurukua eta Urazemetikua (Urazandi). Frantses karabixak diferentiak ziran, luziak eta estuak, metro bete inguruko zabalerakuak. Hemengo karabixak edozein egur-zakarrekin erretzen ziran, frantses karabixetan berriz supillak sartzen ziran. Sua egin eta gero harrixa bota gaiñetik, hola behin eta berriz. Gaiñera sartzen ziran harrixak askoz txikixaguak ziran, 2-3 kilokuak. Labur-bilduz: kare-harrixa goitxik bota eta behetik ateratzen zan. Frantses karabixak etengabeko lana egin zeiken, izan ere, harrixa erre ahala hustutzen juaten zan... Karabi klase honek egitxan zoan karia ez zan bestia bezain garbixa, egurrakin batian ertetzen zoan-eta.

1945-1950. urte inguruan utzi zakon Mutrikun karabi erretziari.

Itxura danez, Mutrikuko karabixetako asko aurretik haizeolak edo “euskal labiak” izan ziran. Ondorixo hortara ailegatu dira azken urtietako ikerketei esker. 2014. urtian Zelaixuetako “karabixa” aztertu zeuen eta ikusi ahal izan zeuen “karabixa” izan aurretik bertan burdiña erretzen zala. Burdiñ erriaren arrastuak topau zitxuen, eta burdiña erretzeko 1.200 °C inguru bihar dira!!

Hurrengo baten ikusiko degu zertarako erabiltzen zeuen karia lehengo mutrikuarrek, hainbesterañoko lana ematen zixuen karabixetatik ateratako kare preziatua.

Abeletxeko karabixa

Ziñuako karabixa

Josu Larrañaga Arrieta

XX. mendeko itsasontziak mutrikun

Antonio Oianguiren *Okonek* itsasontzien maketen erakusketa izan du zabalik Zabielen abuztu-irailean. Ia seiheun bisitarik dastatu ahal izan dute Antonioren trebetasuna, eta asko izan dira itsasontzien maketek sorrarazitako oroitzapenak berritu dituzten marinela, asko itsasotik aspaldi erretiratu-takoak. Mutrikuarrontzat, gainera, erakusketak gehi-

garria izan du, bertan gure herrian azken mendean izandako itsasontzien garapena ikusi ahal izan baita. Mende hasierako traineruen ordezkariarekin hasi eta desguazera eramaten azkenetakoa izan zen Udaberri-rekin bukatu.

Sei itsasontzi, sei sasotako ordezkari. Antoniok esanda jakin dugu.

Traineruetan egiten zuten arrantza XX. mende hasierako mutrikuarrek. Eguneko arrantza egiten zuten eskuko aparejoa erabiliz...

Trainerua

Traineru handiei belak sartuta urrunagoko arrantzalekuetara ailegatu eta arrantza hobeak egiten ziren...

Bela txalopa

Itsasoan garaiko teknologia sartuta, baforak urrunagoko arrantzalekuetarajoatea eta mareak luzatzea ekarri zuen...

Tolamiñen bafora

Baforen ostean, teknologiaren aurrerapenek motorrak ekarri zituzten, eta hobekuntzak nabarmenak izan ziren...

Sagrada familia
Eziñaberastunekua

Txanbelena segundo
Txanbelenekua

Eta motorrak ere hobetuz joan ziren... ontzietan biberoak sartu... Mariak hamar egun eta gehiagokoak...

Reina de la Paz
Txanbelenekua

Mutrikuko portuan baxurako itsasontzi handia XX. mendeko azken hamarkadan bukatu ziren...

Udaberri
Kooperatibakua

Schrödingerren epaia

Udara pasa da eta jakin badakigu 24/7 (7 egunetako 24 orduak) bikotearekin egoteak bere gorabeherak erakartzen dituela oporretan. Izan ere, urteko errutinak ere laguntzen digu arazoetatik distantzia hartzera, beste ezagun batzuekin gure arazoak komentatzera bikotearekin eztabaidatu aurretik... baina udan jende askorentzat bat-batean 15 egun bata-bestearekin egoteko hartu eta paradisua baino, infernua ere aurkitzen dute. Hau dela eta, buelta hain gogorra izan ez dadin eta eztabaida berriei aurre egiteko, 'Schrödingerren epaia'-ren gomendioa oparitu nahi dizuegu hilabete honetan.

Udara pasa da eta jakin badakigu 24/7 (7 egunetako 24 orduak) bikotearekin egoteak bere gorabeherak ekartzen dituela oporretan. Izan ere, urteko errutinak ere laguntzen digu arazoetatik distantzia hartzen, beste ezagun batzuekin gure arazoak komentatzen bikotearekin eztabaidatu aurretik... baina udan jende askorentzat bat-batean 15 egun bata-bestearekin egoteko hartu eta paradisua baino, infernua ere aurkitzen dute. Hau dela eta, buelta hain gogorra izan ez dadin eta eztabaida berriei aurre egiteko, 'Schrödingerren epaia'-ren gomendioa oparitu nahi dizuegu hilabete honetan.

Gure bikoteak mintzen gaituen zerbait esaten digunean, sarritan pentsatu ohi dugu nahita egin duela, minaz guztiz kontziente dela eta, ondorioz, odolkiak ordainetan izan behar dituela. Batzuetan, ordea, eta beti ere botere-harreman eta toxikotasunik gabeko harremanetan, gure bikoteak esandakoak baino gure bikoteak esandakoaren aurrean ulertzen edo ondorioztatzen dugunak mintzen gaitu.

Gainera, batzuetan, are gutxiago laguntzen diogu eztabaidaren ildoari eta pentsatu ohi dugu ezagutu beharko gintuzkeela horrelakorik ez esateko, are gehiago suminduz.

Ordea, eta posible balitz bai nahita eta baita nahi gabe ere gauza horiek aldi berean esatea? ... Bai, nahita eta nahi gabe, aldi berean. Dena eta ezer ez posible balitz, desberdin jokatu ote zenukete? Honetan datza 'Schrödingerren epaia' eta ez... ez gara zoratu.

Schrödinger zientzialariak mekanika kuantikoa azaltzen laguntzeko 'Schrödingerren katuaren esperimentua' izenpean ezagutua den teoria azaldu zuen. Honen arabera, eta xehetasunetan gehiegi sartu gabe, katu bat

egongo balitz kutxa batean zeinetan bizirik eta hilda egoteko probabilitate berdina duen (%50), katu bizirik eta hilda legoke aldi berean. Hau da, bi egoerak errealitate bat dira kutxa ireki arte.

Hau da zuen bikoteekin gomendatzen dizueguna eztabaidetan 'zuen alde' epaitzera jotzen duzue: bi errealitateak egiaztat jotzea. Ez pentsatu zuek badakizuenik ezer, ezta zuen sentimenduek bestearen nahitasuna konfirmatzen dutenik.

Adibide klasiko bat jarriko dugu. Pentsa ezazue zuen bikotearekin kaletik zoaztela eta, isilunea apurtu

eta zerbait esaten diozuela. Honi 'Zer?' batekin erantzuten du zuen bikoteak. Adi ez egotea nahita egin duela uste baduzue, zuek mespretxatzeko era bat dela uste baduzue... seguruenik zuen erantzuna pentsamendu hauen ondoriozko minetik abiatuko da.

Ordea, beste errealitate bat egiaztat jotzen badugu, uste badugu agian

despistatu egin dela edo pentsatzen badugu gure bikoteak horrela jokatu ohi duela baina ez duela maltzurkeriaz, ezta ere gu interesekoak aurkitzen ez gaituelako, eztabaidarako bidea agertu eta liskarra ekidin daiteke.

Inozokeria dirudi, baina batzuetan errealitatea soilik gure ikuspegia aldatzearekin izugarri eralda dezakegu. Horrela, elkarrekin denbora asko pasatzeak, ohitura aldaerek eta beste hainbat faktorek sorrarazi dezaketen zentzurik gabeko hainbat liskar ekidinez.

Hau dela eta, hurrengo batean jada zeuen burua zuen bikotearekiko suminduta ikusten duzue: galde iezaiozue zeuen buruari: "gauzak nik sentitzen ditudan bezala dira soilik ala beste aukera batzuk ere ba ote daude?"

Txantxangorriko Udaren eta Malen Jaiei ondoren, iraila dator!

Uztailaren 3an eman genion hasiera 2017ko Txantxangorriko Udatxiki eta Udabenturari. Horren aurretik, urte osoan zehar aritzen gara hilabeteroko ekintzak egiten, baina uda denontzat ezberdina da. Ikasketak, lanak, azterketak, kezkak, etab. bukatuta, gustuko dugun eta Txantxangorri denok batzen gaituen arrazoiari ekiteko momentua iristen da: begirale izatea. Aurreko urteetan Txantxangorri begirale gisa aritu direnen esperientzia eta aurten sartu berri direnen ideia berritzaileak aprobetxatuz eman genion hasiera uda prestatzeari. Hamazazpigarren urteurrena dela kontuan hartuz, ez da gauza erraza berritzea eta haurrak zur eta lur uztea, baina hori izan da aurtengo gure helburu nagusia. Apar-jaia, ipuin kontalaria, holi hautsen jaia, padel-surfa, jaialdi kulturala, Nafarroako inguruak ezagutu, Ekogunea bisitatu, mitologia, etab. saiatu gara behintzat!

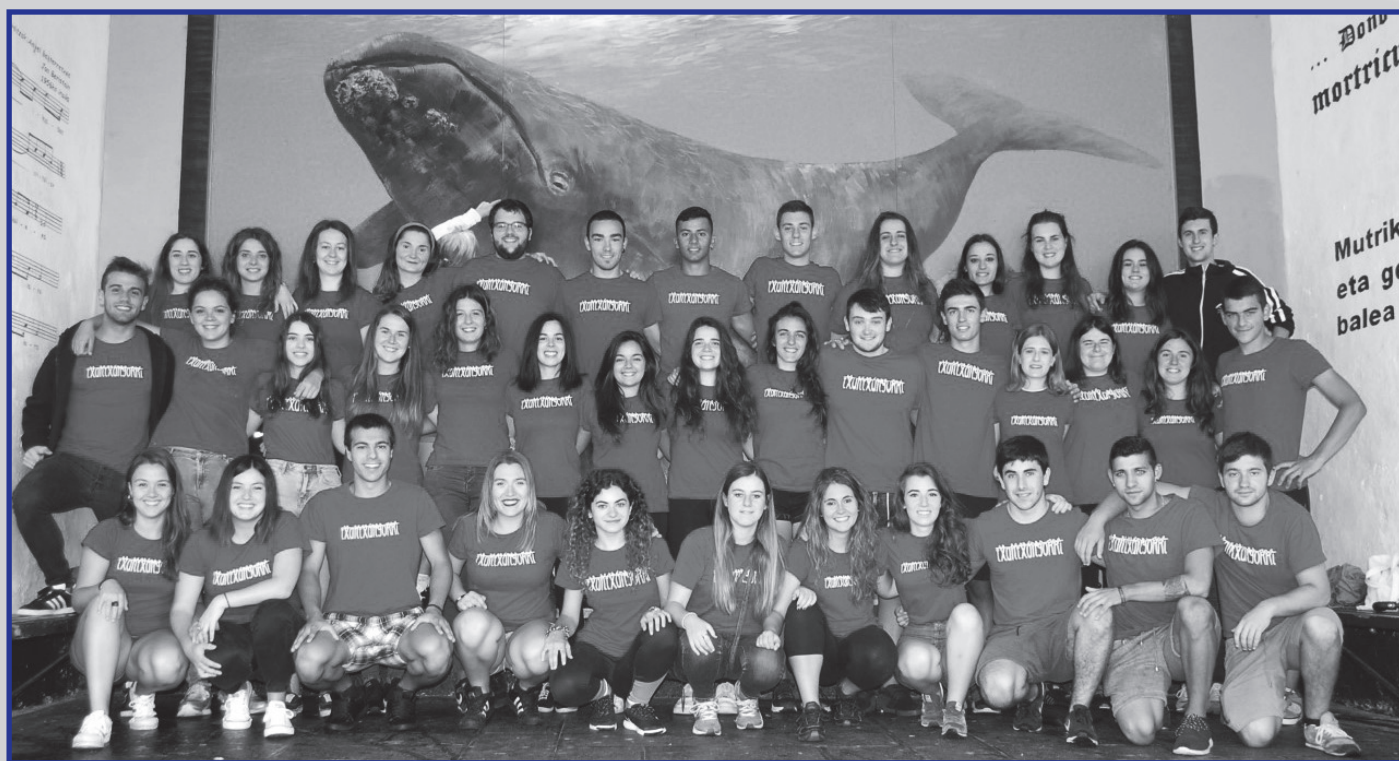
Hiru astean zehar berrogei begirale aritu gara, bakoitzak dakien apurretik, Txantxangorri aurten izena eman duten 270 haurrei uda ahaztezin bat eskaintzen. Erraza da esatea, baina deigarria iruditzen zaigu Mutriku bezalako herri txiki batean urte guztian zehar adin ezberdineko horrenbeste gazte biltzea. Urtez

urte ikasten dugu zerbait: begirale tituluak ateratzen ditugu, adituak lortzen ditugu formakuntza jasotzeko, gure artean dakiguna elkarbanatzen dugu, han eta hemen galdetzen dugu zerbait ez dakigunean,... Gutxien uste duenak ere ziur bere lekua aurkituko lukeela gure artean eta guk bere ondoan. Horregatik, gazteenei zein aurreko urteetan izena eman ez duzuenoi Txantxangorri etortzeko deia zabaltzen dizuegu ondo pasatzeko, lagunak egiteko eta haurrekin gozatzeko gogoia baduzue. Hori bai, martxa honetan laster biltzeko lekua aldatu beharko dugu, dagoeneko Luardon nahiko estu sartzen baikara!

Hau esanda, eskerrak ematea bakarrik gertatzen zaigu guran konfidantza duten guraso horiei guztiei, begiraleei, herritarrei eta Udalari, baina bereziki Mikel Mariezkurrenari beti irribarre handi batekin esku zabalik entzun eta argitu baititu gure zalantza eta galdera guztiak.

Izenburuan esan bezala, Txantxangorriko Udaren eta Malen Jaiei ondoren, irailera hegan egin dugu eta ordua dugu geuk ere martxan hasteko!

txantxangorriak@gmail.com

HAIZEA

Zorionak Mutrikutik Ataunera irailaren 30ean 4 urte egingo dituzulako. Etxeko danok eta bereziki amona Maria Angeles, Koldo eta Kimak.

JON

Zorionak gure etxeko erregeari 16an sei urte bete zenituelako. Matxo potoloak etxeko danon izenean.

UGAITZ eta IRAIA

Dagoeneko urtebete! Zorionak denon partez!

EÑAUT

Abuztuan 6 urte haundi! Zorionak Nahia, Aimar, Markel eta familia guztiaren izenean.

BEÑAT

Zorionak Mutrikutik Mendarora! Matxo haundi bat!

NIKOLE

Zorionak gure surflarixai! 6 muxu haundi familixako danon partez!

XUBAN eta ANDDE

Zorionak abuztuan 6 urte bete dituzuelako, familia guztiaren izenean, bereziki Aiurrek!

HAITZ

Zorionak gure xakezaleari abuztuan 7 urte bete dituelako. Familixa guztian partez Zorionak!

MARIA LUISA

Zorionak 100 bider!!! Eta eskerrik asko guztiarengatik!!!

ZORIONTZEKO BIDEAK

kalaputxi2001@gmail.com
whatsapp 635748393

URBASTER barne diseinua

altzariteria orokorra · apainketa proiektuak · sukaldeak eta bainugelak
etxebizitzaren erreformak · lokalen erreformak

Aitor Agirretxea · 688 609 842 · aitor.urbaster@yahoo.es

Sabin Arana kalea 14 · 48700 ONDARROA
Tel. Fax. 946134186

IBARPLAS

leihoaren erreferentzia

SAN JERONIMO EGUNEAN
San Jeronimo auzoko eta
herriko andrak eta umeak.

Argazki zaharrak erakutsi nahi?

>> kalaputxi2001@gmail.com

>> wathsapp: 635748393

>> Ansorregi zapata denda

— Maritxu Egaña Iparragirre,
1939ko Galbaixotan

Galbaixo jaietan kaskara batzen hiru
emakume egin zutenekoa (Josefa Elorza Aran-
berria, langako Dominga eta Maritxu bera).

ANSORREGI
oinetakoak

erdiko kalea 9
mutriku
943 60 33 42
agerretxo@gmail.com

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

ZAINTZAKO BOTIKAK

(gaueko 10ak arte)

IRAILA

18tik 21era Lon Apraiz
22tik 24ra Lasuen-Elezgarai
25etik 28ra Amaia Zalduegi
29 eta 30 Hiart Burgoa
zapatu (29) goizean, Lasuen-Elezgarai

Gauetan, egunero:

Ana Mandiola Acha
San Agustin kalea 3, Eibar

URRIA

1ean Hiart Burgoa
2tik 5era Lasuen-Elezgarai
6tik 8ra Lon Apraiz
9tik 12ra Hiart Burgoa
13tik 15era Amaia Zalduegi
zapatu (14) goizean, Lasuen-Elezgarai
16tik 19ra Lon Apraiz
20tik 22ra Lasuen-Elezgarai
2etik 26ra Amaia Zalduegi

A G E N D A

irailak 27, asteazkena

Alzheimerraren inguruko hitzaldia
Zabielen, 7etan

irailak 30, SAN JERONIMO

11:00etan Meza
Ondoren, herri kirolak
17:00etan Tomaxen abenturak ikuskizuna
18:00etan Ibiri bere abereekin
Jarraian, DJ Sanje
23:00etan Kontzertua: Hara eta Joxpa

urriak 1, SAN JERONIMO

12:30etan Meza
Ondoren, auzokoen arteko herri kirol saioa
Goiz osoan zehar, puzgarriak haurrentzat
14:00etan Errifen zozketa
Ondoren, auzo bazkaria.

MENDI IRTEERAK

maiatzak 15

Toloño - Labastida

(eta bodegara bisita)

Burumendi Mendi Elkartea

ODOLA EMATEA

urriak 20

Anbulatorioan

18:00-20:00

Gipuzkoako Odol Emailak

irailaren 29tik urriaren 14ra

Euskal Fondoaren argazki erakusketa Zabielen
Gaia: SARAJEVO
astegunak 18:00-20:00
asteburuak 12:00-14:00

Zure Elkartearen ekitaldiren bat edota
deialdiren bat Kalaputxin erakutsi
nahi baduzu, idatzi hauetako batera:

kalaputxi2001@gmail.com

whatsapp 635748393

egitarauak eta deialdiak: kalaputxi2001@gmail.com edota [whatsapp 635748393](https://www.whatsapp.com/channel/0029va333333333333333333)

MUTRIKUKO TANATORIOA

Ntra. Sra.
de Begoña
EHORZKETA

Iriagirre z/g

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

**ALKOLEA
ARDOTEGIA**

Jon Andoni Basurko Pagoaga

Tel.: 943 60 35 99
alkolea.edariak@gmail.com
Barrenkalea, 2 - behe 20830 Mutriku

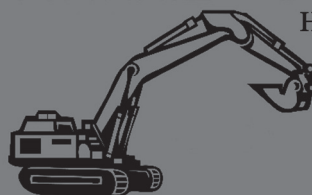
Edariak
eta gehiago...

hitza

herriaren informazioa
herriaren hizkuntza
herriaren zerbitzuan

ANDONEGI

HONDEAKETAK S.L.

MUTRIKU
TEL. 635 73 69 57

Pol. ANTZOMENDI - Galdona bidea
MUTRIKU ☎ **943 60 31 86**

gorritxuautoak@hotmail.com

- ✓ **ITV**
- ✓ **DIAGNOSIA**
- ✓ **ELEKTRIZITATEA**

- ✓ **MEKANIKA**
- ✓ **GURPILAK**
- ✓ **MANTENIMENDUA**

Igualatorioarekin eta
Osakidetzarekin
lan egiten dugu

Audioprotesista
egunero zentroan
Audiometriak doan

Optika Vitoria
OPTIKA -- AUDIFONOAK

> Erribera 16, Ondarroa > 946134138 > mvitoria@cnoo.es > www.optikavitoria.com

Haurreskolak

Mutrikuko Haurreskola

943 60 41 19

mutriku.mutriku@haurreskolak.eus

www.haurreskolak.eus

matrikulazio epea: **urriaren 2tik 9ra**

abenduan, urtarrilean edo otsailean
hasi nahi dutenentzat

